

A fóti a megye évtizedes múltra visszatekintő meghatározó műhelyeinek egyike. A Németh Kálmán Általános Iskolában működő művészeti iskolában Kovács Éva az alsó tagozatosokkal, Kis Tibor a nagyobbakkal dolgozik. Kovács Éva három csapatának három előadása mutatta, hogy a csoportvezető-rendező képes felszabadítani a kisiskolások játékkedvét, akik a közös történetmesélésben mutatják meg saját formálódó egyéniségüket, gondolataikat. Megtöltik, életre keltik a vezetőjük által felkínált kollektív színházi nyelvet. Idén a „középsősök”, a Fóti Kisfiókák tették ezt legmeggyőzőbben: az ő *Pistuka és Kató* című játéukban volt a legtöbb szín, lendület és főként humor. De könnyen követhető, szépen végigmesélt, gondolatgazdag mese volt *A kávémasina* (Fóti Fiókák) és a *Gábor* (Nagyonfiókák), számos emlékezetes gesztussal, kifejező és önfeledt játékkal.

A nagyobbak két csapata két nagyon különböző, de egyaránt meggyőző, méltán arany minősítésre értékelt produkciót hozott Váczra. A Fóti Figurások (kicsik) *Mindent akarok* című szerkesztett játékában a fél-tucatnyi játész csupa energiával, játékkedvvel, remek humorral eleveníti meg a groteszk-abszurd szövegeket. Kis Tibor rendező évről-évre felfedez hasonló izgalmas szövegeket, nem mondatja újra az unásig ismert gyermekverseket.

A Fóti Figurások (nagyok) egy cigány mesét, a *Doja, a cigánytündér* című gyönyörű, gazdag történetet álmodta színpadra, lenyűgöző formakultúrával. A hatalmas színes leplekkel, maszkokkal megelevenedő mesevilág formateremtő előadás. Kevés ilyen van. Saját színpadi nyelvet hoz. A sugallatos képekből építkező színjáték akkor is lebilincselő, ha a nagyszámú játészóából még nem mindenki tudja kellő hitellel megtölteni a színházi akciókat.

Színvonalas, izgalmas fesztiválnap volt a váci, méltó a megye szép hagyományaihoz.

Perényi Balázs

Második felvonás

Tököl, Művelődési Központ és Könyvtár, 2012. április 21.

A Pest megyei bemutatók második fordulójára érkeztem Tökölre, az első már korábban lezajlott Vácott, ami abból a szempontból vált érdekessé, hogy az idei menetrend hangsúlyosabbá tette a megyei fordulót, hiszen már az első bemutatkozás után az országos gálára való továbbjutás a tét, és ezt aényt a csoportok és a szervezők is nehezebben kezelték. Pest megyében ez fokozottan érződött, hiszen az itt felsorakozó nagy múltú, erős műhelyeknek kifejezetten jól jön, ha az első forduló után egy következő fordulóban, még az országos előtt találkozhatnak. Így azonban úgy kell értékelnit őket, hogy egymás munkáját rosszabb esetben nem ismerik, és ráadásul azt, amit máshol egy esemény során egy zsűri értékelt, most két alkalom két különböző zsűrije teszi.

Tizennégy csoport jelent meg a Művelődési Központ és Könyvtár épületében már reggel kilenc órakor, és ez nagyon lelkesítő mindenki számára, úgy tűnik, megvalósulhat az, ami az egész Weöres fesztivál célja, hogy csoportok találkozzanak egymással, nézzék meg egymás előadásait. A helyszín emelt színpadával nem igazán ad lehetőséget a kamara előadások számára, de ez tulajdonképpen más helyszíneken sincs másként. Úgy látszik a csoportok vagy próbálnak gyorsan alkalmazkodni a körülményekhez, vagy előzetesen felméri a helyzetet, és inkább Vácra mutatkoztak be.

Minden évben kérdés, hogy a csoportok milyen alapanyaghoz nyúlnak, de ebben az évben mintha még nehezebben találtak volna jó történeteket. Itt, Tökölön, azonban néhány csapat nem feltétlenül a sláger klasszikusokat vette elő, vagy nem a megszokott módon nyúlt azokhoz.

Először az Inárcsi Színjátészók Kovács Zoltán vezette csoportja lépett színpadra a *Tükörország* című előadással, melyben Lewis Carrol *Alice Tükörországban* című művét dolgozta át csoportvezető. Azért is érdemes szólni az előadásról, mert igazán nehéz feladat jó előadást csinálni a műből. Gyerekekkel értelmezni a történetet, megtalálni a kapcsolódási pontokat az ő életükhöz, hogy valóban fontos legyen számukra a játék, ez minden gyerekszínjátész előadás alapcélkitűzése, de ennél a szürreális mesénél még komolyabb feladatnak tűnik. Azt hiszem, ebből a szempontból vizsgálva az előadást, remekül sikerült. A gyerekek, akik nagyon fegyelmezetten, koncentráltan léteztek a színpadon, láthatóan sokat tanultak a létrehozás folyamatából – a darabot önismereti eszközként kezelték, Tükörországban leginkább magukat kereshették és találhatták meg a játészók. Azonban ez a befelé jól működő rendszer nem tud igazán informatív lenni a külső szemlélő számára, nehéz meglátni, honnan hová jutottak el a fiatalok.

A bagi Kisfapihe *Ki látta?* című produkciója nem vállal nagy kockázatot, csak egyszerűen, tisztán mutatja be nyolc percben, hogyan lehet egy osztálynyi kisiskolással gyerekkversekből izlées előadást csinálni.

A szűnyoghalál esetének felgöngyölítése hol ötletességével, hol bájával ragad magával. A gyerekek jó kezekben vannak (rendező Fodor Éva).

Láthattuk a Sufni Diákszínpad előadását. Márton Gábor Csaba csoportja Békés Pál *Félőlény* című írásának feldolgozását mutatta be *Az utolsó* címmel. Egy tehetséges csoport, tehetséges rendezővel, jó alapanyaggal, mindenki csak valami jót várhat. A komoly munka azonban nem feltétlenül a várt, kívánt hatást éri el. Nehéz a *Félőlény* alaphelyzetét megteremteni, a szörnyeket a színpadon felmutatni, és főként azt, hogy mint a félelem forrásai hogyan hozhatók össze a saját valós félelmeinkkel. Kissé statikussá vált az előadás, a feszültséget nem sikerült végig fenntartani, és a látszólag jó ötletnek tűnő „szörnykiválasztó-show” sem volt igazán találó. Talán azért sem, mert az eredeti műfaj is hagy kívánni valót maga után.

Az Inárcsi Színjátszók Kovácsné Lapu Mária vezette csoportja sem a klasszikus módon mutatta be a *Bab Bercit*. Talán másik címet is kellett volna adni, mert önmagában nem is az volt a szándék, hogy ezt a Lázár Ervin-történetet eljátsszák, hanem a kamaszok életjátékának a Bab Bercivel való kombinálása, azok egymásra rímelő helyzeteinek a felmutatása. Indoknak elég annyi, hogy az egyik lány az előadásban éppen a *Bab Bercit* olvassa, és innen a valóság és a mesei világ váltakozása viszi előre a cselekményt. A mese világa zavaros, kifordított helyzeteket hordoz, pont így élhetik meg a kamaszok a hétköznapi ismerkedési, párkapcsolati próbálkozásaikat is.

2. kép: A helység kalapácsa. A Fapihe csoport előadása. Rendezte Fodor Éva.
KL felvétele (Paks, 2012. június 1.)

A bagi Fapihe felsős csoportja Petőfi Sándor művét, *A helység kalapácsát* mutatta be Fodor Éva csoportvezető átdolgozásában. Láthatóan sikerült megtalálni azokat a pontokat a műben, melyektől a játék igazán élvezetessé vált szereplők és nézők számára egyaránt. Amellett, hogy a karakterek színesek, érdekesek, a kocsma közönsége egyfajta karként jelent meg az előadásban, így még jobban megmutatkozott, mennyire közösségi játékot láthatunk.

Ez a szemeztetés a látott előadásokból meglehetősen szubjektív jegyzete a napnak. Összességében azonban a legerősebb élményem az, hogy mennyire szélsőségesen különböző színvonalú előadásokat láthatunk. Azért az megnyugtató, hogy a legtöbb kérdést felvető előadásnál is a pozitív pedagógiai szándék,

valamint a játsszó gyerek mint „kiinduló pont” megvolt, és ha nem is maga az előadás, de az utána következő szakmai beszélgetés ebben megerősített.

Nyári Arnold

Pörgős, tartalmas...

Szeged, Százszorszép Gyermekeház, 2012. április 20.

Pörgős, sűrű, tartalmas napot láthattunk a Csongrád megyei színjátszók, valamint a Százszorszép Gyermekeház szervezőinek jóvoltából. Nem véletlenül zajlott olajozottan a program, a Gyermekeház már az első megyei „Weöres fesztivált” is vendégül látta, több évtizedes a rutin. A tizenhét előadás mint cseppben a tenger mutatta meg, melyek azok az érzelmi, szellemi értékek, melyeket csak a gyermekszínjátszás tud a felszínre hozni. Színes kavalkádot láthattunk a különböző műfajokból, speciálisan gyermekszínjátszó formákból. Volt itt szerkesztett játék klasszikus és mai lírai alkotásokat feldolgozva, népmese, műmese, klasszikus és mai kiadásban egyaránt, regényadaptáció, irodalmi rejtvény (Mosonyi Aliz)... egy év munkájának gyöngyszemei.

Szerencsésen ötvöződött a rendezői gárda is: újra itt voltak a „törzsvendégek”, de megjelent, és biztató képet mutatott magáról egy új generáció is, Makóról, Deszkről, Zsombórol. Sajnos vannak elmaradók is, és nem önhibából. Ha az iskolai tulajdonosváltás után egy gyermekcsoportnak nem a saját életét kell élnie, nem a „versenydarabját” kell csinálnia, hanem, mondjuk, misztériumjátékot kell készítenie, akkor nem biztos, hogy ez a gyerekek és a gyermekszínjátszás érdekeit szolgálja.

A legmegrázóbb élmény számomra ezen a napon a szegedi Fekete István Általános Iskola csapatának bemutatkozása volt (*Melyiket a kilenc közül?*). Csoportvezetőjük, Kiss Katalin mesélte el a zsűrizésen, hogy a csoport rendezője autóbalesetben meghalt, s ő maga – fizika szakos tanárként – soha nem foglalkozott színjátszással, de átvette a gyerekeket, a munkát, hogy ne essen szét a csoport.

A tizenhét előadás színvonalában a két végletet mutatta. Voltak élvezetes, igazi színházi pillanatokat felcsillantó játékok, és sajnos volt két olyan előadás is, ahol a szereplők és nézők számára nem játék és öröm volt a fellépés, hanem kínos kötelesség.

A Kulik Szilvia által vezetett Grimaszok csoport nyitotta meg az előadások sorát Katherine Paterson *Híd Terabithia földjére* című regényének adaptációjával (azonos címmel film is készült – *A szerk.*). Az előadást pazar dramaturgiai munka előzte meg, hiszen a 25 perces játék pontosan tükrözte a teljes regényvilágot, és gyönyörű ívet húzott a prózai egyszerűségű kezdettől a felemelő, fájdalmas líraiságú végig. Hatalmas munkát végzett a csoport, és nagyon komoly eredmény, hogy kordában tartván magukat nem tévesztették össze a líraiságot a szentimentalizmussal. Köszönet érte!

A *Tódor* című előadás minden fájdalmas élményt törölt. Lovai Ágota fergeteges erővel tud nevetetni, szórakoztatni. Egyetlen viharos lendülettel gázolt át rajtunk az előadás, semmi más dolgunk nem volt, csak hogy jól szórakozzunk, s ezt megtettük, megtehettük. Nem kellett erkölcsi üzeneteket emésztünk, állást foglalnunk, „csak” nevetnünk – s erre rengeteg alkalom volt. Számomra a legmaradandóbb élmény az maradt, amikor a főhős elszegődvén a szokásos „három nap egy esztendőre”, teheneket legeltetett, és fejt. Ilyen teheneket, ilyen fejest én még életemben nem láttam színpadon, a hatás talán csak Karinthy picit módosított mondatával jellemezhető: „az egész nézőtér egy hullámzó rekeszizom”. Ágota tud valami nagyon fontosat: évek óta látom, hogy mindegyik csoportját képessé tudja tenni arra, hogy szorongás nélkül, hatalmas lendülettel, jó humorral meséljenek történeteket. Amit a nagy előd, Bácskai Miska bácsi ki talált: jelmez, díszlet, kellék nélkül, csak a gyerekekből hogyan építhető egy önálló világ – mindez látszólag egyszerű és egyértelmű, de nagy rendezői tudatosságot, valamint ötletgazdag, tehetséges csoportot igényel.

Két csengelei előadás jelezte, hogy Csengelén is tért hódított a gyermekszínjátszás. Csoportjaik két rendkívül nehéz feladatot vállaltak: Lázár Ervin mesét (*A legkisebb boszorkány*), valamint *Fehérlófiát*. Mindkét előadás tele rendezői leleménnyel, fordulattal, humorral. A mai nap a Fehérlófiát játsszó kicsiknek kedvezett, ők tudták jobban legyűrni azt az „élményt”, hogy délelőtt még iskolában voltak, dolgozatot írtak... Ebben a kicsi faluban történt valami! Úgy sejtem, gyermekszínjátszó előadások kapcsán sokat fogunk még hallani a Horváth Irén–Lantos István házaspárról.

Újra és újra megrázó élményt jelent a Kozmutza Flóra Oktatási Intézmény csoportjának előadása. Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek játéka juttat el bennünket maradandó színházi pillanatokig. Nem is tudom, mi az erősebb: a színházi élmény, vagy a pedagógiai, egy azonban bizonyos: ezek a színjátszók